

ŽALINIMO REIKALAVIMŲ ĮGYVENDINIMO BEI IŠMOKŲ SKAIČIAVIMO GAIRĖS

Kam yra skirtos gairės?

Gairių teisinis pagrindas:

- Paramos už žemės ūkio naudmenas ir kitus plotus bei gyvulius paraiškos ir 2016–2020 metų tiesioginių išmokų administravimo bei kontrolės taisyklės (toliau – deklaravimo taisyklės), patvirtintos 2015 m. gruodžio 4 d. žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-897;
- 2014 m. kovo 11 d. Komisijos deleguoto reglamento (ES) Nr. 640/2014 II antraštinės dalies IV skyriaus 3 skirsnis.

Gairių tikslai:

- apibendrinti tiesioginių išmokų apskaičiavimo, mažinimo bei sankcijų taikymo aspektus, supažindinti pareiškėjus su galimomis sankcijomis, kai nesilaikoma žalinimo išmokai keliamų reikalavimų;

- pateikti žalinimo reikalavimų įgyvendinimo ir išmokos apskaičiavimo pavyzdžius pagal atskirus taisyklių punktus.

Gairių objektas – pareiškėjai, kuriems taikomi žalinimo reikalavimai, t. y. pareiškėjai, kurie deklaruoja ne mažiau kaip 10 ha ariamosios žemės ir (arba) plotus, užfiksuotus kaip daugiametės pievos.

Dėmesio! Šis dokumentas neturi juridinės galios, o visa pateikiama informacija yra rekomendacinio pobūdžio. Dokumente pateikiami tik kai kurie išmokų skaičiavimo bei mažinimo pavyzdžiai, neapimant visų įmanomų atvejų, bet parodant, kokia gali būti didžiausia sankcija už visišką žalinimo reikalavimų nesilaikymą (7 pavyzdys).

Dokumentas neapima kitų išmokų mažinimo (dėl didesnio negu turimas proto deklaravimo, plotų nedeklaravimo ir pan.), kurios taip pat skaičiuojamos apskaičiuojant galutinės pareiškėjui išmokėtinas sumas pagal visas paramos priemones.

Žalinimo reikalavimų įgyvendinimo bei žalinimo išmokos mažinimo ir sankcijos taikymo pavyzdžiai

1 pavyzdys

1. Pareiškėjo duomenys	Pareiškėjas X deklaravo: a) 30 ha javų; b) 20 ha kviečių; c) 40 ha miežių; d) 10 ha pūdymo.
2. Atitiktis žalinimo reikalavimams	☒ pasėlių įvairinimas; ☒ ekologiniu atžvilgiu svarbių vietovių (EASV) išskyrimas ir išlaikymas; ☒ daugiamečių ganyklų arba pievų išlaikymas.
3. Išmokų ir sankcijos skaičiavimas	Iš viso deklaruota 100 ha ariamosios žemės. Pareiškėjas deklaravo bent tris skirtingus pasėlius. Pasėlis, kurio deklaruota daugiausia, neužima daugiau nei 75 proc., o du didžiausi pagal plotą pasėliai neužima daugiau nei 95 proc. ariamosios žemės ploto. Pareiškėjas, skirdamas 10 ha pūdymui, atitinka EASV reikalavimą bent 5 proc. ariamosios žemės skirti EASV. Nebuvo deklaruotų daugiamečių pievų, tad nuo šio reikalavimo jis yra atleidžiamas. Nėra jokio galimo išmokos mažinimo. Žalinimo išmoka mokama už visus 100 ha.

2 pavyzdys

1. Pareiškėjo duomenys	Pareiškėjas X deklaravo: a) 70 ha pievos iki 5 metų; b) 20 ha kviečių.
2. Atitiktis žalinimo reikalavimams	☒ pasėlių įvairinimas; ☒ ekologiniu atžvilgiu svarbių vietovių (EASV) išskyrimas ir išlaikymas; ☒ daugiamečių ganyklų arba pievų išlaikymas.
3. Žalinimo išmokos apskaičiavimas	Iš viso deklaruota 90 ha ariamosios žemės. Pareiškėjas atitinka visus žalinimo reikalavimus, nes paraiškoje deklaruotos pievos iki 5 m. sudaro daugiau nei 75 proc. ariamosios žemės, o likusios ariamosios žemės plotas yra ne didesnis kaip 30 ha. Nėra jokio galimo išmokos mažinimo. Žalinimo išmoka mokama už visus 90 ha.

3 pavyzdys

<p>1. Pareiškėjo duomenys</p>	<p>Pareiškėjas X deklaravo:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) 40 ha javų; b) 20 ha kviečių; c) 37 ha miežių; d) 3 ha pūdymo; e) 200 m. palaukės; f) 0,3 ha miškelį.
<p>2. Atitiktis žalinimo reikalavimams</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ pasėlių įvairinimas; ☐ ekologiniu atžvilgiu svarbių vietovių (EASV) išskyrimas ir išlaikymas; ☒ daugiamečių ganyklų arba pievų išlaikymas.
<p>3. Žalinimo išmokos apskaičiavimas</p>	<p>Iš viso deklaruota 100 ha ariamosios žemės.</p> <p>Pareiškėjo deklaruotas plotas iš dalies atitinka žalinimo reikalavimus. Deklaravęs daugiau nei 30 ha ariamosios žemės, deklaravo bent tris skirtingus pasėlius. Pasėlis, kurio deklaruota daugiausia, neužima daugiau nei 75 proc., o du didžiausi pagal plotą pasėliai neužima daugiau nei 95 proc. ariamosios žemės ploto.</p> <p>Nedeklaravo daugiamečių pievų, tad nuo šio reikalavimo jis yra atleidžiamas.</p> <p>Be kitų žemės ūkio naudmenų (deklaruotų javų, kviečių, miežių), deklaruoti 3 elementai norint atitikti EASV reikalavimą: 200 m ilgio palaukė, 3 ha pūdymo bei 0,3 ha miškelis.</p> <p>Pareiškėjo deklaruotas plotas, išreikštas EASV, sudaro 3,63 ha EASV ploto. Apskaičiavimas: 3 ha pūdymas x 1 (svorio koeficientas) + 0,3 ha miškelio x 1,5 (svorio koeficientas) + 200 m palaukės x 9 (svorio koeficientas). Tai reiškia, kad šiuo atveju pareiškėjui trūksta 1,37 ha EASV ploto, kad įgyvendintų reikalavimą bent 5 ha ariamosios žemės ploto atidėti EASV plotui.</p> <p>2016 m. žalinimo išmoka jam bus sumažinta: pažeidimo mastas – 1,37 ha ir išmoka sumažinama taip: 100 ha x 1,37 ha / 5 ha x 50 proc. = 13,7 ha. Tai reiškia, kad plotas, naudojamas žalinimo išmokai apskaičiuoti, bus sumažintas 13,7 ha.</p> <p>Žalinimo išmoka mokama už 86,3 ha (100 ha – 13,7 ha).</p>

4 pavyzdys

<p>1. Pareiškėjo duomenys</p>	<p>Pareiškėjas X deklaravo:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) 80 ha kviečių; b) 10 ha javų; c) 10 ha azotą kaupiančių augalų.
<p>2. Atitiktis žalinimo reikalavimams</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☐ pasėlių įvairinimas; ☒ ekologiniu atžvilgiu svarbių vietovių (EASV) išskyrimas ir išlaikymas; ☒ daugiamečių ganyklų arba pievų išlaikymas.
<p>3. Žalinimo išmokos apskaičiavimas</p>	<p>Iš viso deklaruota 100 ha ariamosios žemės.</p> <p>Pareiškėjo deklaruotas plotas iš dalies atitinka žalinimo reikalavimus. Pareiškėjas nedeklaravo daugiamečių pievų, tad nuo šio reikalavimo jis yra atleidžiamas ir įvykdė EASV reikalavimą – mažiausiai 5 proc. ariamosios žemės dalies privalėjo deklaruoti EASV. Tuo tarpu 10 ha azotą kaupiančių augalų x 0,7 (svorio koeficientas) yra 7 ha EASV.</p> <p>Tačiau, pareiškėjas neatitinka pasėlių įvairinimo reikalavimo, nes didžiausias pasėlis viršija leistiną 75 proc. dalį – pareiškėjas šiuo atveju deklaravo 5 ha daugiau kviečių, nei galėjo pagal PĮ reikalavimą. Likusiems dviem pasėliams turėjo būti skirta mažiausiai 25 ha. Todėl pažeidimo mastas – 5 ha / 25 ha ir išmoka sumažinama taip: 100 ha ariamosios žemės x 5 ha / 25 ha x 50 proc. = 10 ha. Tai reiškia, kad plotas, naudojamas žalinimo išmokai apskaičiuoti, sumažinamas 10 ha.</p> <p>Žalinimo išmoka mokama už 90 ha (100 ha – 10 ha).</p>

5 pavyzdys

1. Pareiškėjo duomenys	Pareiškėjas X 2015 m. deklaravo: <ul style="list-style-type: none"> a) 10 ha kviečių; b) 10 ha javų; c) 3 ha pūdymo; d) 25 ha daugiamečių ganyklų arba pievų. 	Pareiškėjas X 2016 m. tuose pačiuose laukuose deklaravo: <ul style="list-style-type: none"> a) 15 ha kviečių; b) 10 ha javų; c) 3 ha pūdymo d) 20 ha daugiamečių ganyklų.
2. Atitiktis žalinimo reikalavimams	<ul style="list-style-type: none"> ☒ pasėlių įvairinimas; ☒ ekologiniu atžvilgiu svarbių vietovių (EASV) išskyrimas ir išlaikymas; ☐ daugiamečių ganyklų arba pievų išlaikymas. 	
3. Žalinimo išmokos apskaičiavimas	<p>2015 m. iš viso deklaruota 23 ha ariamosios žemės. 2016 m. iš viso deklaruota 28 ha ariamosios žemės.</p> <p>Pareiškėjas atitinka pasėlių įvairinimo reikalavimą, nes deklaravęs daugiau nei 30 ha ariamosios žemės, deklaravo bent tris skirtingus pasėlius. Pasėlis, kurio deklaruota daugiausia, neužima daugiau nei 75 proc., o du didžiausi pagal plotą pasėliai neužima daugiau nei 95 proc. ariamosios žemės ploto.</p> <p>Taip pat jis atitinka EASV reikalavimus, kai mažiausiai 5 proc. jos dalies privalo deklaruoti kaip EASV. 3 ha pūdymo x 1 (svorio koeficientas) yra 3 ha EASV.</p> <p>Tačiau pagal duomenis, pareiškėjas 2015 m. turėjo 25 ha daugiamečių pievų, iš kurių 5 ha buvo suartos ir 2016 m. tame plote jau deklaravo ariamajai žemei priskirtą kultūrą. Plotas, naudojamas žalinimo išmokai apskaičiuoti, bus sumažintas 5 ha.</p> <p>Žalinimo išmoka bus mokama už 43 ha.</p>	

Svarbu paminėti, kad Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2016 m. sausio 29 d. įsakymu Nr. 3D-40 „Dėl Daugiamečių ganyklų arba pievų atkūrimo tvarkos aprašo“ nustatyti reikalavimai dėl pakeistos paskirties daugiamečių ganyklų arba pievų atkūrimo į ganyklas arba pievas bei šių reikalavimų administravimo ir kontrolės nuostatos. Apraše aiškiai apibrėžta, kad reikalavimai atkurti išartos daugiameses pievas taikomi tik tuomet, jei daugiamečių pievų rodiklis Lietuvoje yra sumažėjęs daugiau kaip 5 proc. lyginant su referenciniu santykiu (t. y. daugiamečių pievų sumažėjo daugiau nei leistina). Tokiu atveju pareiškėjams po Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – Agentūra) informavimo atkurti daugiameses ganyklas iki kitų metų deklaravimo pradžios neatkūrusiems daugiamečių pievų plotų, o aplinkos atžvilgiu pažeidžiamos daugiamesės pievos atveju – iš karto, kai nustatomas faktas, kad pieva buvo išarta arba pakeista jos paskirtis, mažinama žalinimo išmoka dėl daugiamečių pievų išarimo ir neatkūrimo. Tai reiškia, kad tol, kol nepasiekta minėta didžiausia galima daugiamečių pievų sumažėjimo riba, tol netaikomi jokie išmokų mažinimai dėl pievų išarimo ir neatkūrimo.

Komentuota [DL1]: Čia nėra žodžio patvirtinimo?

Pareiškėjų dėmesui!

Pareiškėjai nebus baudžiami jokiais sankcijomis ir jų išmokos nemažės, net jei jie ir išars daugiamesę pievą ir jos plote pasės, pvz., javus, tačiau Agentūrai nustačius pareigą plotą atkurti į ganyklą arba pievą, šią pareigą įvykdys iki kitų metų deklaravimo pradžios bei įsipareigos tame pačiame ar kitame plote bent 5 metus deklaruoti ganyklą arba pievą. Pristatomuose pavyzdžiuose daroma prielaida, kad pareiškėjas neatkūrė daugiamečių pievų ploto iki kitų metų deklaravimo pradžios po to, kai buvo informuotas Agentūros tai padaryti.

Būtina įsidėmėti!

2015 ir 2016 metų atveju didžiausias galimas išmokos mažinimas – tai žalinimo išmokos nemokėjimas už išartą ir neatkurtą daugiamesės pievos plotą, o nuo 2017 m. – galima ir papildoma administracinė nuobauda už žalinimo reikalavimų nesilaikymą – išmokos mažinimas atsižvelgiant į tai, kokią pareiškėjo deklaruoto ploto dalį sudarė išartos ir neatkurtos daugiamesės pievos.

Papildomos administracinės nuobaudos, susijusios su žalinimo išmoka, nuo 2017 m. taikomos tokiu principu:

- Jeigu plotas, naudojamas ekologiškumą skatinančiai išmokai apskaičiuoti, skiriasi nuo ploto, naudojamo žalinimo išmokai apskaičiuoti, žalinimo išmoka apskaičiuojama remiantis pastaruoju plotu, sumažintu dvigubu nustatytu skirtumu, jeigu tas skirtumas didesnis nei 3 proc. arba 2 ha, bet ne didesnis kaip 20 proc. ploto, naudojamo žalinimo išmokai apskaičiuoti;
- Jeigu skirtumas didesnis nei 20 proc., išmoka neskiriama;
- Jeigu skirtumas didesnis nei 50 proc., išmoka neskiriama. Be to, pareiškėjui skiriama papildoma administracinė nuobauda, lygi paramos sumai, atitinkančiai ploto, naudojamo žalinimo išmokai apskaičiuoti, ir ploto, naudojamo žalinimo išmokai apskaičiuoti, skirtumą;
- apskaičiuota administracinė nuobauda 2017 paraiškų teikimo metais dalijama iš 5 ir yra ne didesnė kaip 20 proc. žalinimo išmokos sumos, kurią pareiškėjas būtų turėjęs teisę gauti. 2018 ir vėlesniais paraiškų teikimo metais tokia nuobauda dalijama iš 4 ir yra ne didesnė kaip 25 proc. tos pačios sumos.

6 pavyzdys

<p>1. Pareiškėjo duomenys</p>	<p>Pareiškėjas X deklaravo:</p> <ul style="list-style-type: none"> d) 80 ha kviečių; e) 10 ha javų; f) 10 ha azotą kaupiančių augalų.
<p>2. Atitiktis žalinimo reikalavimams</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☐ pasėlių įvairinimas; ☒ ekologiniu atžvilgiu svarbių vietovių (EASV) išskyrimas ir išlaikymas; ☒ daugiamečių ganyklų arba pievų išlaikymas.
<p>3. Žalinimo išmokos apskaičiavimas</p>	<p>Iš viso deklaruota 100 ha ariamosios žemės.</p> <p>Šiuo atveju pareiškėjas neatitinka tik pasėlių įvairinimo reikalavimo, nes didžiausias pasėlis viršija leistiną 75 proc. dalį – pareiškėjas šiuo atveju deklaravo 5 ha daugiau kviečių, nei galėjo pagal PĮ reikalavimą. Likusiems dviem pasėliams turėjo būti skirta mažiausiai 25 ha. Todėl pažeidimo mastas – 5 ha / 25 ha ir išmoka sumažinama taip: 100 ha ariamosios žemės x 5 ha / 25 ha x 50 proc. = 10 ha. Tai reiškia, kad plotas, naudojamas žalinimo išmokai apskaičiuoti, sumažinamas 10 ha.</p> <p>Žalinimo išmoka mokama už 90 ha (100 ha – 10 ha).</p>
<p>4. Papildomos administracinės nuobaudos taikymas žalinimo išmokai nuo 2017 m.</p>	<p>Tinkamas plotas paramai dėl reikalavimų neatitikimo turi būti sumažintas 10 ha ir naudojamas 90 ha plotas žalinimo išmokai apskaičiuoti, tuomet pareiškėjui taikoma papildoma dvigubo dydžio administracinė nuobauda, t. y. 10 ha x 2 = 20 ha. Ši administracinė nuobauda 2017 m. padalijama iš 5, o nuo 2018 m. – iš 4. Tai reiškia, kad 2017 m. galutinis pareiškėjo žalinimo išmokai apskaičiuoti naudojamas žemės plotas bus lygus: 100 ha – 10 ha – 4 ha = 86 ha, o 2018 m.: 100 ha – 10 ha – 5 ha = 85 ha.</p> <p>Taip pat pažymėtina, kad jei dėl žalinimo reikalavimų neatitikimo sumažintinas plotas būtų, pvz., 21 ha, tuomet plotas, naudojamas žalinimo išmokai papildomai dėl administracinės nuobaudos taikymo būtų sumažintas: 2017 m. atveju – 20 ha (100 ha / 5) ir 2018 m. atveju – 25 ha (100 ha / 4).</p> <p>Todėl galutinis žalinimo išmokos dydis 2017 m. būtų: 100 ha – 21 ha – 20 ha = 59 ha; 2018 m.: 100 ha – 21 ha – 25 ha = 54 ha.</p>

7 pavyzdys (nežalinimas)

<p>1. Pareiškėjo duomenys</p>	<p>Pareiškėjas X 2015 deklaravo:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ 100 ha daugiamečių pievų. 	<p>Pareiškėjas X 2016, 2017, 2018 ir tolesniais metais deklaravo:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ pakeitė turėtų 100 ha daugiamečių pievų paskirtį (į ariamąją žemę) ir jų nė karto neatkūrė.
<p>2. Atitiktis žalinimo reikalavimams</p>	<p>⊗ daugiamečių ganyklų arba pievų išlaikymas.</p>	
<p>3. Žalinimo išmokos apskaičiavimas</p>	<p>2015 m. deklaruota 100 ha daugiamečių pievų. 2016, 2017, 2018 ir tolesniais metais m. deklaruota 100 ha ariamosios žemės.</p> <p>Šiuo atveju pareiškėjas pažeidė daugiamečių pievų išlaikymo reikalavimą visame deklaruotame plote (nei pasėlių įvairinimo, nei EASV reikalavimų atitikimas jo išmokai jau nebedaro įtakos).</p> <p>Tai reiškia, kad 2016 m. plotas, naudojamas žalinimo išmokai apskaičiuoti, sumažinamas 100 proc. t. y. 100 ha ir žalinimo išmoka skiriama už 0 ha (nėra jokių kitų pareiškėjui priskaičiuotų išmokų papildomo mažinimo).</p>	
<p>4. Papildomos administracinės nuobaudos taikymas žalinimo išmokai nuo 2017 m.</p>	<p>Dėl žalinimo reikalavimų sumažintinas plotas sudaro daugiau nei 50 proc. bendro ploto, todėl plotas naudojamas žalinimo išmokai apskaičiuoti, yra lygus 0 ha. Be to, pareiškėjui būtų skiriama papildoma administracinė nuobauda. Ši administracinė nuobauda (šiuo atveju 100 proc.) 2017 m. padalijama iš 5, o nuo 2018 m. – iš 4 – tai yra didžiausias galimas išmokos mažinimas dėl žalinimo reikalavimų neatitikimo. Tad šiuo atveju:</p> <p>2017 m. pagrindinė išmoka mažinama suma, lygia 20 proc. žalinimo išmokos, kurią pareiškėjas būtų gavęs, jei būtų atitikęs visus žalinimo reikalavimus, sumos. Pavyzdžiui, jei žalinimo išmokos dydis yra 60 eurų už 1 ha, tai visus reikalavimus atitikęs pareiškėjas gautų 6000 eurų žalinimo išmokos. Tad šiuo atveju pagrindinė išmoka būtų sumažinta 1200 eurų (6000 eurų / 5).</p> <p>2018 m. pagrindinė išmoka mažinama suma, lygia 25 proc. žalinimo išmokos, kurią pareiškėjas būtų gavęs, jei būtų atitikęs visus žalinimo reikalavimus, sumos.</p>	